

NAGY PÉTER.

(1819—1884.)

A testvér erdélyi ev. ref. egyházkerület nagyérdemü püspökének f. évi sept. 16-án történt váratlan halála mély fájdalommal töltött el minden protestáns szívet. Megilletődéssel emlékezünk meg mi is a veszteségről, mely e bérczes hazában velünk együtt egy tanuságos multat átélt felekezetet, s az özszesz magyar reformált egyházak átalakulásban levő közéletét oly érzékenyen találta.

Nagy Péterben a magyar protestantismus egyik vezérfénye, legkitünőbb alakja szállt sirba.

Ő valódi tehetség volt, szivre és észre nézve egyaránt nagy, de legnagyobb talán a módra nézve, a mely szerint fénylő tehetségeit és szivbeli szép tulajdonságait oly ritka hűséggel és bámulatatos odaadással fordította az élet és önmaga által elébe tűzött magas czélok szolgálatára, mint közülünk igen kevesen.

Ama nagy átalakulásokra, melyeken a magyar protestáns egyháznak és iskolának e száz esztendő néhány utolsó tizedében kellett átmenni, az erdélyi ev. ref. egyházkerület benne kétségtelenül egyik legmegfelelőbb vezérférfiát találta meg, ki eszével, tudományosságával és erős kötelességérzetével hatalmasan elé tudta segíteni az átalakítás nehéz munkáját egyháznak mind anyagi mind szellemi ügyeiben. S ha meggondoljuk, hogy nagy tehetségeivel és bölcseségével mily tényezőnek bizonyult a magyar reformált egyházak egyesítése nagy művében is, és hogy ebből az egyesítésből kifolyólag még sok reform vár az erdélyi reformált egyházkerületben keresztülvitelre, érteni

tudjuk azt a kibeszélhetetlen fájdalmat, mely hitsorsosai részéről az ő hirtelen elvesztését kísérte.

S vegyük hozzá még, a mit felednünk nem szabad, hogy Nagy Péter tehetségei legteljesebb fényükben mégis a szószéken tündököltek. Itt jutott kifejezésre nagy értelmi ereje mellett alapos tudományos miveltsége, abban a formai tökélyben és megragadó előadásban, mely őt különösen jellemezte, s melylyel ő a közönségre oly elbűvölő, ellenállhatlan hatást gyakorolt. S hogyha egyháza könnyeket hullatott ő érette, azoknak első sorban a szónokot kellett illetni, kinek hatása nemcsak a hivekben a keresztény élet ápolására, hanem a papság szószéki működésének magasabb színvonalra emelésére is mérhetetlen volt. Valóban bármily fényben ragyogott is szelleme a tanári széken, a tanácsteremben és az irodalomban, mely utóbbi téren is kiváló érdemeket szerzett, zenithjét mégis a szószéken érte el, s neve a magyar protestantismus elsőrangú szónokai közt fog említettetni mindenhá.

FERENCZI MÓZES.

(1799—1884.)

A mi egyházunkból is veszteséget kell jelentenünk.

Alsójárai Ferenczi Mózes nyugalm. alszámvevő, egyháztanácsost, kolozsvári ekklezsiánk egyik gondnokát, f. évi sept. 12-én végnyugalomra kísértük.

A néhai nem tartozott ugyan azok közé, kiknek nevéhez nagy alkotások fűződnek, de feddhetetlen munkássága s egyháza és vallása iránti nemes buzgalma hí emlékezetet érdemel.

Keveseknél láthatni az egyház érdekei iránt azt a lángoló buzgóságot, a melylyel ő ugyis, mint a vallásközönségnek több éven át, előbb pénztári jegyzője, később pénztárnoka, azután

számvevőszéki elnöke, és ugyis mint kolozsvári eklezsiánknak 28 évig gondnoka, kiváló szolgálatokat teljesített.

Egyháza iránti szeretete szépen nyilvánult más alakban is. A közcélok oltárainál mindig az elsők között láttuk szives adományaival megjelenni s 50 éves házassága jubileumát is jótékonyágának egy szép tényével örököltette meg, midőn nejével Füzi Krisztinával kolozsvári eklezsiánknak egy gyönyörű aranyal bevont ezüst urvacsorai poharat ajándékozott.

Egyszerű, de oly erények valának ékességei, melyeket annál többre kell becsülnünk, minél ritkábbakká kezdenek válni az ily erények napjainkban.

Vajha az ő erényei minél több követőre találának közöttünk!

PÉTERFI DÉNES.

IRODALMI ÉRTESITŐ.

A tizenkét apostol tanítása az Editio princepsből fordította és bevezetéssel ellátta: Boros György, a kolozsvári unitárius papnöveldeiben hittan- és bibliamagyarázat tanára. E művecske külön lenyomat előbbi füzetünk-ből s örömmel kell kifejeznünk, hogy dolgozó társunk e munkát, melylyel a külföldi illető szakemberek is érdeklődéssel foglalkoznak, így is közre adta. Ajánljuk. Ára 30 kr.

Uj Magyar Athenas. Ujabbkori magyar protestans egyh. írók élet-rajz gyűjteménye. Szerk. Kiss Károly. VII. füz. Szász Károlytól Tóth Ferenczig jön le. E füzetben megjelent életrajzok mintha arányosabban lennének írva az előbbi füzetekéinél. Ajánljuk. Ára a füzetnek 50 kr. (kapható Aigner Lajosnál Budapest.)

Magyarország történelme. Középtanodák és tanítóképezdek számára. Írta Dr. Török István, kolozsvári ref tanár. Ára 80 kr. Kapható szerzőnél Kolozsvárt, belső-farkasutca 19. sz. A 157 lapra terjedő mű egyszerű, világos és folyékony stylusban, jó magyarsággal van írva, úgy, hogy a növendékek könnyen megtanulhatják. Szerző felhasználta a legujabb kutatásokat, s az egyéni jellemzésekre is figyelemmel volt, (ámbar egyes nagy embereink életrajzát jobban kidomboríthatta volna, mert ez hat leginkább az ifju lelkére) azonban vannak a műben téves állítások, (népvándorlásnál) egyes ellenmondások és hiányok is, (mint Szt.-László törvényhozását mellőzi; a keresztes hadjáratot, megemlíti, de keletkezéséről semmit sem szól,) de azért a kiemelt előnyeiért alkalmasabb más ilyenemű kézikönyveknél; s az érdekeltek figyelmébe ajánljuk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Bixby T. Jakab amerikai tanár látogatása.** Min-
dig örvendetes lehet nemcsak az unitárius vallásközönségre, hanem álta-
lában hazánkra nézve is, ha külföldről koronként jeles egyének látogat-
nak meg; mert szerzett tapasztalataikat, benyomásaikat hazájukban jó-
akarattalag terjesztve, ezzel megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek ha-
zánknak. September havában újból egy ilyen vendégünk volt, Bixby
T. Jakab, ki a meadvillei unitárius hittani intézetben a bölselem
tanára, ki mint író is, különösen a „Physical és vallásos ismer-
etek hasonlóságai“ című művével szép nevet vivott ki magának.
Kovács János ig. tanárnak meadvillei látogatásakor azt ígérte volt, hogy-
ha Európába jó, Magyarországot okvetlen meg fogja látogatni. Szavát
be is váltotta. Nejét s két gyermekét Drezdában hagyva, Budapestén át,